

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РОЗ'ЯСНЕННЯ З ПИТАНЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

09 жовтня 2025 р.

Київ

№ 4-pp/дд

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 24.09.2025 № 500-01/393-п,

ВСТАНОВИВ:

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) встановлює правові засади проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання, здійснення контролю за допустимістю такої допомоги для конкуренції, спрямований на забезпечення захисту та розвитку конкуренції, підвищення прозорості функціонування системи державної допомоги та дотримання міжнародних зобов'язань України у сфері державної допомоги.

Протокольним рішенням Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) від 16.01.2025 № 2 схвалено План моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання на 2025 рік (далі – План). Одним із заходів Плану визначено проведення моніторингу державної підтримки суб'єктів господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства (далі – моніторинг).

Відповідно до статті 1 Лісового кодексу України ліси України є її національним багатством і за своїм призначенням та місцезнаходженням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні, виховні, інші функції та є джерелом для задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах.

Статтею 98 Лісового кодексу України передбачено, зокрема, що видатки на підвищення продуктивності лісів, поліпшення їх якісного складу, відтворення і охорону здійснюються за рахунок державного та місцевих бюджетів, а також власних коштів лісгосподарських підприємств.

Для підтримки лісового господарства передбачені окремі бюджетні програми, зокрема, на ведення лісового та мисливського господарства, охорону і захист лісів, створення захисних насаджень.

Частиною першою статті 8 Закону передбачено, що Уповноваженим органом з питань державної допомоги є Комітет.

Відповідно до частини другої статті 8 Закону до повноважень Уповноваженого органу належить, зокрема, надання роз'яснень з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги.

Враховуючи актуальність питання, з урахуванням всієї зібраної під час моніторингу інформації, Комітет вбачає необхідним надати роз'яснення з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги щодо підтримки суб'єктів господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства.

Ці роз'яснення надаються з урахуванням інформації, яка була отримана у відповідь на листи Комітету про надання інформації Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України, Державному агентству лісових ресурсів України (далі – Держлісагентство) та державному спеціалізованому господарському підприємству «Ліси України» (далі – ДП «Ліси України») у рамках проведення моніторингу.

1. Нормативно-правове регулювання у сфері державної допомоги. Особливості застосування законодавства у сфері державної допомоги під час дії воєнного стану

Згідно зі статтею 5 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет України здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, законів України «Про захист економічної конкуренції», «Про захист від недобросовісної конкуренції», «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», цього Закону, інших законів та нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цих законів.

Відповідно до частини п'ятої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у сфері здійснення контролю за допустимістю державної допомоги для конкуренції Антимонопольний комітет України має повноваження, визначені Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Згідно із частиною другою статті 8 Закону до повноважень Уповноваженого органу належить, зокрема, визначення належності до державної допомоги заходів з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, оцінювання допустимості державної допомоги для конкуренції, прийняття рішень, передбачених цим Законом, збирання та проведення аналізу інформації про заходи з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, надання роз'яснень з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги.

Відповідно до пункту 5² розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону (згідно із Законом України від 15.03.2022 № 2134-IX, в редакції Закону України від 01.04.2022 № 2175-IX; доповнений Законом України від 21.05.2024 № 3720-IX, враховуючи Закон України від 08.10.2024 № 3994-IX), зокрема, під час дії воєнного стану норми статей 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 цього Закону та інші норми законодавства, що впливають із зазначених статей цього Закону, не застосовуються. Виключення, передбачені цим пунктом, не застосовуються до надання державної допомоги через Фонд розвитку підприємництва. Положення цього Закону застосовуються до такої державної допомоги у повному обсязі. Отже, відповідні надавачі державної допомоги зобов'язані подавати повідомлення про нову державну допомогу з пропозиціями щодо підготовки проєктів законів, інших нормативно-правових та розпорядчих актів, спрямованих на підтримку суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, внесення змін до умов чинної державної допомоги після відновлення обов'язку подання таких повідомлень.

Разом із тим повноваження Комітету, визначені пунктом 3 частини другої статті 8 Закону, щодо збирання та проведення аналізу інформації про заходи з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, вимагання від надавачів та отримувачів державної допомоги, їх посадових осіб інформації, необхідної для прийняття рішень, передбачених цим Законом, обмежено виключно для цілей прийняття Уповноваженим органом рішень у межах та у спосіб, передбачений статтями 10, 11, 12, 13, 14, 15 Закону та іншими нормами законодавства, що впливають із зазначених статей цього Закону.

Отже, наразі Комітет має повноваження здійснювати збирання та проведення аналізу інформації про заходи з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, зокрема, для надання роз'яснень з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги.

Крім цього, згідно зі статтею 262(1) Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), будь-яка допомога, надана

Україною або країнами-членами Європейського Союзу з використанням державних ресурсів, що спотворює або загрожує спотворити конкуренцію шляхом надання переваг окремим підприємствам або виробництву окремих товарів, є несумісною з належним функціонуванням цієї Угоди в тій мірі, в якій вона може впливати на торгівлю між Сторонами.

Отже, з метою дотримання положень Угоди про асоціацію державна допомога в Україні має надаватися з урахуванням правил її надання та відповідно до вимог законодавства у сфері державної допомоги, зокрема, відповідати умовам допустимості, у тому числі умовам, які містяться в *acquis* Європейського Союзу.

2. Нормативно-правове регулювання заходів із підтримки суб'єктів господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства

Згідно із частиною першою статті 7 Лісового кодексу України ліси, які знаходяться в межах території України, є об'єктами права власності Українського народу.

Частиною третьою статті 7 Лісового кодексу України визначено, що ліси можуть перебувати в державній, комунальній та приватній власності.

Відповідно до частини четвертої статті 7 Лісового кодексу України суб'єктами права власності на ліси є держава, територіальні громади, громадяни та юридичні особи.

Згідно із частиною першою статті 98 Лісового кодексу України видатки на підвищення продуктивності, поліпшення якісного складу лісів, їх відтворення і охорони здійснюються, зокрема, за рахунок:

державного бюджету та власних коштів підприємств, установ і організацій лісового господарства – щодо лісів державної власності;

місцевого бюджету та власних коштів підприємств, установ і організацій лісового господарства – щодо лісів державної та комунальної власності.

Відповідно до пункту 1 Положення про Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2025 року № 903, Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує, зокрема, формування та реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства.

Згідно з Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 року № 1016 (далі – Порядок), передбачено спрямування бюджетних коштів на відповідні заходи у сфері лісового господарства.

Відповідно до абзацу першого пункту 1 Порядку цей Порядок визначає механізм використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України за програмою «Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді», на здійснення заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг (далі – бюджетні кошти).

Разом із тим згідно з абзацом другим пункту 1 Порядку бюджетні кошти використовуються з метою забезпечення збалансованого розвитку лісового і мисливського господарства, спрямованого на посилення екологічних, соціальних та економічних функцій лісів, підвищення ролі лісового сектору в національній економіці.

Згідно з пунктом 2 Порядку головним розпорядником бюджетних коштів є Міндовкілля¹, розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня та відповідальним виконавцем бюджетної програми – Держлісагентство.

¹Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2025 року № 903 «Деякі питання Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства» було ліквідовано Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України та утворено Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.

Пункт 3 зазначеного Порядку передбачає, що одержувачами бюджетних коштів є: державні об'єднання (підприємства), які ведуть лісовпорядкування, на землях підприємств, що належать до сфери управління Держлісагентства;

державні лісогосподарські підприємства, що належать до сфери управління Держлісагентства, які не проводять рубки головного користування відповідно до обґрунтованих показників з урахуванням регіональних особливостей та природно-кліматичних умов.

Згідно з пунктом 1 Положення про Державне агентство лісових ресурсів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 2014 року № 521, (далі – Положення 1), Держлісагентство є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра економіки, довкілля та сільського господарства, який реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства.

Відповідно до пункту 3 Положення 1 основними завданнями Держлісагентства є:

- 1) реалізація державної політики у сфері лісового та мисливського господарства;
- 2) внесення на розгляд Міністра економіки, довкілля та сільського господарства пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

Згідно з пунктом 4 Положення 1 Держлісагентство:

вносить Міністрові економіки, довкілля та сільського господарства пропозиції щодо загальнодержавних і регіональних (місцевих) програм з охорони, захисту, використання та відтворення лісів, розвитку мисливського господарства;

здійснює державне управління в галузі ведення лісового і мисливського господарства, а також державного контролю за дотриманням вимог нормативно-правових актів щодо ведення лісового господарства (крім державного контролю з карантину рослин та у сфері захисту рослин);

здійснює державне управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду в лісах підприємств, установ і організацій, що належать до сфери його управління;

здійснює управління об'єктами державної власності, які належать до сфери управління Держлісагентства.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2022 року № 1003 «Деякі питання реформування управління лісової галузі» (далі – Постанова) було ліквідовано територіальні органи Держлісагентства та утворено міжрегіональні територіальні органи Держлісагентства як юридичні особи публічного права.

Відповідно до пункту 1 Положення про обласні управління лісового та мисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України, затвердженого наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 26 березня 2021 року № 217, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 травня 2021 року за № 694/36316 (далі – Положення 2), обласні управління лісового та мисливського господарства (далі – Управління) підпорядковуються Держлісагентству та є його територіальними органами.

У пункті 3 Положення 2 зазначено, що завданням Управлінь є реалізація повноважень Держлісагентства на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці у сфері лісового та мисливського господарства.

Також пункт 4 Положення 2 визначає перелік покладених на Управління завдань; зокрема, до таких завдань належить управління об'єктами державної власності в межах, визначених законодавством.

Разом із тим відповідно до Постанови було погоджено пропозицію Держлісагентства щодо утворення державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» та приєднання до нього спеціалізованих державних лісогосподарських підприємств, які належать до сфери управління Держлісагентства, з подальшим перетворенням державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» в акціонерне товариство, 100 відсотків акцій якого належать державі, з урахуванням особливостей, визначених законом.

Згідно з пунктом 1.1 статті 1 Статуту ДП «Ліси України», затвердженого наказом Держлісагентства від 24 червня 2025 року № 206 (далі – Статут), зазначене підприємство засноване на державній власності, створене відповідно до наказу Держлісагентства від 26 жовтня 2022 року № 804 «Про створення державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» та належить до сфери управління Держлісагентства.

Стаття 3 Статуту визначає мету й предмет діяльності ДП «Ліси України».

Відповідно до пункту 3.1 статті 3 Статуту підприємство створене, зокрема, з метою: ведення лісового господарства, охорони, захисту, раціонального використання та відтворення лісів; одержання прибутку від комерційної діяльності; забезпечення потреб держави або територіальних громад на промисловій чи комерційній основі.

Пункт 3.2 статті 3 Статуту підприємства визначає основні напрями діяльності ДП «Ліси України». До таких напрямів, зокрема, належить:

лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві; лісозаготівлі; оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням.

3. Інформація, отримана під час проведення моніторингу

Під час проведення моніторингу Держлісагентство надало інформацію щодо фінансування протягом 2018–2024 років заходів у сфері лісового та мисливського господарства за рахунок *загального та спеціального фондів* Державного бюджету України.

Відповідно до наданої Держлісагентством інформації протягом 2018–2024 років із *загального фонду* Державного бюджету України фінансувалися виключно державні установи та організації, що належать до сфери управління Держлісагентства.

У таблиці нижче наведено напрями, за якими здійснювалося таке фінансування у 2018–2024 роках, і кількість профінансованих державних установ та організацій:

Назва напрямку фінансування	Кількість державних установ та організацій
КПКВК 2805010 «Керівництво та управління у сфері лісового господарства»	2018–2022 роки – 24 обласні управління лісового та мисливського господарства та Держлісагентство; 2023 рік – 29 управлінь лісового та мисливського господарства (обласних і міжрегіональних) та Держлісагентство; 2024 рік – 11 управлінь лісового та мисливського господарства (обласних і міжрегіональних) та Держлісагентство
КПКВК 2805060 «Ведення лісового та мисливського господарства, охорона і захист лісів у лісовому фонді»	2018–2020 роки – 16 державних установ та організацій; 2021–2022 роки – 12 державних установ та організацій; 2023 рік – 11 державних установ та організацій; 2024 рік – 10 державних установ та організацій
КПКВК 2409020 «Дослідження, прикладні розробки та підготовка наукових кадрів у сфері лісового господарства»	2018 – 2019 роки – 2 державні установи
КПКВК 270140 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері захисту довкілля та природних ресурсів»	2020 – 2024 роки – 2 державні установи

Відповідно до пункту 15¹ частини четвертої статті 30 Бюджетного кодексу України кошти, отримані до *спеціального фонду* Державного бюджету України згідно з відповідними пунктами частини третьої статті 15, частини третьої статті 29 та частини третьої цієї статті цього Кодексу, спрямовуються, зокрема, на ведення лісового і мисливського господарства,

охорону і захист лісів в лісовому фонді (за рахунок джерел, визначених пунктом 13⁴ частини третьої статті 29 цього Кодексу).

Згідно з пунктом 13⁴ частини третьої статті 29 Бюджетного кодексу України джерелами формування спеціального фонду Державного бюджету України в частині доходів (з урахуванням особливостей, визначених пунктом 1 частини другої статті 67¹ цього Кодексу), зокрема, є 26 відсотків рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування. Держлісагентство повідомило, що зі *спеціального фонду* Державного бюджету України протягом 2019–2024 років фінансування здійснювалося тільки за напрямом КПКВК 2409060 «Ведення лісового та мисливського господарства, охорона і захист лісів у лісовому фонді» та надало перелік підприємств, які належать до його сфери управління та які отримували відповідне фінансування:

Рік надання фінансування	Кількість підприємств
2019 рік	53 державним підприємствам та одному виробничому об'єднанню
2020 рік	55 державним підприємствам та одному виробничому об'єднанню
2021 рік	60 державним підприємствам та одному виробничому об'єднанню
2022 рік	33 державним підприємствам та одному виробничому об'єднанню
2023 рік	9 державним підприємствам, одному виробничому об'єднанню та Держлісагентству
2024 рік	9 державним підприємствам та одному виробничому об'єднанню

Податковим кодексом України запроваджено тимчасовий захід підтримки у вигляді звільнення від сплати рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

Відповідно до підпункту 68.4 пункту 68 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України тимчасово, до 1 січня 2037 року, звільняються від оподаткування рентною платою за спеціальне використання лісових ресурсів суб'єкти господарювання, визначені відповідно до норм цього пункту.

При цьому, якщо платник рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів у будь-якому податковому (звітному) періоді не відповідає хоча б одному критерію, зазначеному в цьому пункті, такий платник рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів зобов'язаний, починаючи з першого числа першого місяця податкового (звітного) періоду, у якому відбулася така невідповідність, нараховувати та сплачувати рентну плату за спеціальне використання лісових ресурсів у загальному порядку за ставками, встановленими відповідно до статті 256 цього Кодексу.

На запит Комітету щодо надання інформації про зазначений захід підтримки Держлісагентство повідомило, що підприємства, які належать до його сфери управління, вносять рентну плату за спеціальне використання лісових ресурсів у повному обсязі.

Також під час проведення моніторингу ДП «Ліси України» надало інформацію щодо фінансування протягом 2023–2024 років структурних підрозділів (філій) ДП «Ліси України» за рахунок *місцевих ресурсів* за 9 програмами, а саме:

«Ліси Рокитнівської селищної територіальної громади на 2021–2023 роки», «Ліси Рокитнівської селищної територіальної громади на 2024–2026 роки», «Реалізація програми у галузі лісового господарства та мисливства територіальної громади на 2022 рік», «Ліси Рівненщини на 2021 – 2023 роки», «Ліси Сарненщини на території Немовицької с/р на 2022–2024 роки», «Ліси Сарненщини на території Клесівської с/р на 2022–2024р», «Ліси Сарненщини на 2022–2024 роки»;

рішення Рівненської обласної ради від 20 травня 2022 року № 500 «Про погодження лімітів на спеціальне використання лісових ресурсів при здійсненні побічних лісових користувань, заготівлі другорядних лісових матеріалів на 2022–2023 роки»;

розпорядження Рівненської обласної державної (військової) адміністрації від 16 травня 2024 року № 229 «Про затвердження лімітів на спеціальне використання лісових ресурсів при

здійсненні побічних лісових користувань, заготівлі другорядних лісових матеріалів на 2024–2026 роки».

Фінансування за вищезазначеними програмами здійснювалося щодо 5 структурних підрозділів (філій) ДП «Ліси України»:

- філія «Березнівське лісове господарство»;
- філія «Рокитнівське лісове господарство»;
- філія «Соснівське лісове господарство»;
- філія «Сарненське лісове господарство»;
- філія «Рафалівське лісове господарство».

Разом із тим, за інформацією, отриманою від ДП «Ліси України», зазначені структурні підрозділи (філії) ДП «Ліси України» здійснювали діяльність, спрямовану, зокрема, на:

- виращування садивного матеріалу;
- створення й утримання селекційних комплексів, плантацій, розсадників;
- створення лісових культур, сприяння природному відновленню лісів;
- догляд за лісовими культурами.

Відповідно до публічних звітів Голови Держлісагентства за 2019–2024 роки² показники чистого доходу значно збільшилися – від 15,2 млрд грн у 2019 році до 23,7 млрд грн у 2024 році. Крім того, чистий прибуток зріс майже вдвічі – з 0,3 млрд грн у 2019 році до 2,9 млрд грн у 2023 році та 2,5 млрд грн у 2024 році. При цьому, починаючи з 2023 року, основний обсяг доходів і прибутку (понад 98%) забезпечує ДП «Ліси України».

Разом із тим, відповідно до публічних звітів Голови Держлісагентства, серед підприємств, які отримують дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), є й ті, що одночасно фінансуються зі *спеціального фонду* Державного бюджету України.

У рамках моніторингу Комітет надіслав запит до ДП «Ліси України» та Держлісагентства щодо порядку передачі об'єктів нерухомості для приватизації. Запит стосувався, зокрема, механізму передачі майна до Фонду державного майна України, а також пов'язаних із цим питань; одночасної приватизації земельних ділянок та можливого звільнення від сплати земельного податку.

У відповідь ДП «Ліси України» зазначило, що відповідно до Законів України «Про Фонд державного майна України» і «Про приватизацію державного і комунального майна» державну політику у сфері приватизації здійснюють Фонд державного майна України, державні органи приватизації. Правові, економічні та організаційні основи приватизації державного і комунального майна та майна, що належить Автономній Республіці Крим, регулюються Законом України «Про приватизацію державного і комунального майна» (далі – Закон 1). Суб'єктами приватизації згідно зі статтею 6 Закону 1 є державні органи приватизації; місцеві ради, органи приватизації територіальних громад; покупці. Статтею 11 Закону 1 встановлено, що ініціювати приватизацію об'єктів можуть органи приватизації, уповноважені органи управління, інші суб'єкти управління об'єктами державної і комунальної власності або покупці. ДП «Ліси України» є балансоутримувачем державного майна та не належить до суб'єктів приватизації.

Окремо було повідомлено, що приватизація об'єктів нерухомості, які перебувають на балансі підприємства, не передбачає одночасну приватизацію земельних ділянок, на яких вони розташовані. Частиною тринадцятою статті 120 Земельного кодексу України визначено, що у разі набуття права власності на об'єкт нерухомого майна (жилий будинок (крім багатоквартирного), іншу будівлю або споруду, єдиний майновий комплекс), об'єкт незавершеного будівництва, розміщений на земельній ділянці, що перебуває у постійному користуванні, особами, які не можуть набувати земельну ділянку на такому праві, вони набувають таку земельну ділянку із земель державної або комунальної власності у власність або оренду. Набувач права власності на такий об'єкт зобов'язаний протягом 30 днів з дня державної реєстрації права власності на такий об'єкт звернутися до відповідного органу

²Публічні звіти Голови Державного агентства лісових ресурсів України за 2019–2024 роки розміщено за посиланням <https://forest.gov.ua/agentstvo/komunikaciyi-z-gromadskisty/publichni-zviti-derzhlisagentstva>.

виконавчої влади або органу місцевого самоврядування із заявою про передачу йому у власність або оренду земельної ділянки, на якій розміщений такий об'єкт, що належить йому на праві власності, у порядку, передбаченому статтями 118, 123 або 128 цього Кодексу.

На питання звільнення суб'єкта господарювання від сплати земельного податку на землі, на яких розташований приватизований об'єкт нерухомості, а також переліку нормативно-правових актів, які передбачають таке звільнення, ДП «Ліси України» зазначило, що відповідно до пунктів 14.1.72 та 14.1 статті 14 Податкового кодексу України земельний податок – обов'язковий платіж, що справляється з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів.

Перелік підстав для нарахування земельного податку визначено статтею 286 Податкового кодексу України.

Відповідно до пункту 287.1 статті 287 Податкового кодексу України власники землі та землекористувачі сплачують плату за землю з дня виникнення права власності або права користування земельною ділянкою. У разі припинення права власності або права користування земельною ділянкою плата за землю сплачується за фактичний період перебування землі у власності або користуванні у поточному році.

При переході права власності на будівлю, споруду (їх частину) податок за земельні ділянки, на яких розташовані такі будівлі, споруди (їх частини), з урахуванням прибудинкової території сплачується на загальних підставах з дати державної реєстрації права власності на таку земельну ділянку (пункт 287.6 Податкового кодексу України).

Особливості регулювання відносин у сфері земельного права, у тому числі підстави для набуття земельних ділянок у власність та користування, визначені Земельним кодексом України. Відповідно до статті 125 Земельного кодексу України право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають з моменту державної реєстрації цих прав.

Державна реєстрація земельних ділянок здійснюється в Державному земельному кадастрі в порядку, встановленому Земельним кодексом України (статтею 202 Земельного кодексу України).

При цьому земельна ділянка має бути індивідуально визначеним об'єктом нерухомого майна, якому властиві такі характеристики, як площа, межі, ідентифікатор у Державному земельному кадастрі тощо.

З огляду на вказане особу, яка володіє нерухомим майном, що розташоване на земельній ділянці, права на яку для такої особи не оформлені, не можна вважати платником земельного податку, у розумінні статті 269 Податкового кодексу України, до моменту виникнення відповідних прав такої особи на цю земельну ділянку згідно із записом, сформованим у Державному земельному кадастрі у порядку, визначеному законом. До такого моменту зазначена особа відповідно до вимог Податкового кодексу України не повинна сплачувати земельний податок.

Крім того, під час моніторингу Держлісагентство та ДП «Ліси України» надали інформацію щодо порядку формування та використання гарантійних внесків на аукціонах із продажу деревини.

Відповідно до частини п'ятої статті 5 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» (далі – Закон 2) перелік видів продукції, торгівля якими здійснюється виключно на організованих товарних ринках, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2021 року № 1433 було затверджено Перелік видів продукції, торгівля якими здійснюється виключно на організованих товарних ринках, до якого, зокрема, віднесено деревину (лісоматеріали).

Відповідно до частини третьої статті 5 Закону 2 професійними учасниками організованих товарних ринків є юридичні особи, які провадять професійну діяльність з організації торгівлі продукцією, професійну діяльність з організації укладання деривативних контрактів на товарних біржах, а саме товарні біржі.

Враховуючи визначені законодавством вимоги, ДП «Ліси України» здійснює реалізацію деревини на аукціонах з продажу необробленої деревини, які відбуваються на товарних біржах, що провадять свою діяльність на підставі відповідної ліцензії, яку видала Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР).

Правові умови створення та функціонування товарних бірж на території України як організованих товарних ринків визначаються Законом України «Про товарні біржі», Положенням про провадження професійної діяльності на організованих товарних ринках (заголовок із змінами, внесеними згідно з рішенням НКЦПФР від 21 листопада 2024 року № 09/21/1453/K03), затвердженим рішенням НКЦПФР від 10 червня 2021 року № 380, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 14 листопада 2024 року за № 1703/43048, та іншими нормативно-правовими актами у сфері провадження професійної діяльності на організованих товарних ринках.

Професійну діяльність з організації торгівлі продукцією на товарних біржах, професійну діяльність з організації укладання деривативних контрактів на товарних біржах здійснюють виключно товарні біржі на підставі відповідних ліцензій, виданих НКЦПФР.

Відповідно до частини другої статті 11 Закону України «Про товарні біржі» товарна біржа зобов'язана укласти з особою, яка провадить клірингову діяльність, договір про здійснення клірингу, крім випадків провадження клірингової діяльності товарною біржею самостійно відповідно до ліцензії, передбаченої пунктом 1 частини третьої статті 3 цього Закону.

Відповідно до статті 41 Закону 2 професійна діяльність на ринках капіталу – це діяльність акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю або товариств з додатковою відповідальністю з надання фінансових та інших послуг на ринках капіталу під час здійснення будь-якого виду діяльності, передбаченого частиною другою цієї статті. Одним із таких видів професійної діяльності є клірингова діяльність.

Разом із тим щодо наявності чіткого механізму та строків перерахування гарантійних внесків продавцю (ДП «Ліси України») ДП «Ліси України» повідомило, що на виконання вимог законодавства детальний порядок розпорядження коштами гарантійних внесків, внесених учасниками торгів як засіб забезпечення виконання їх зобов'язань за укладеними (вчиненими) на товарній біржі біржовими угодами/біржовими договорами, встановлюється у розпорядчих документах клірингової установи, прийнятих на виконання вимог законодавства у сфері провадження клірингової діяльності, контроль за якою в межах визначених законодавством повноважень здійснює НКЦПФР.

Відповідно до частини другої статті 59 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» (далі – Закон 3) Центральний депозитарій цінних паперів, клірингова установа, оператори організованого ринку (у тому числі товарні біржі) до початку провадження клірингової діяльності повинні у встановленому законодавством порядку зареєструвати в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку правила клірингу, які визначають загальний порядок здійснення клірингової діяльності. Зміни до правил клірингу реєструються в порядку, встановленому для реєстрації правил клірингу.

Згідно із частиною першою статті 62 Закону 3 правила клірингу повинні містити, зокрема:

- 1) вимоги до учасників клірингу;
- 2) твердження про провадження кліринговою установою діяльності:
 - а) клірингової діяльності з визначення зобов'язань; або
 - б) клірингової діяльності центрального контрагента;
- 3) порядок, умови допуску зобов'язань до клірингу;
- 4) права і обов'язки особи, яка провадить клірингову діяльність, та учасників клірингу;
- 5) порядок обліку прав та зобов'язань за деривативними контрактами, правочинами щодо фінансових інструментів, валютних цінностей та товарними операціями, укладеними на організованому ринку та поза ним, а також припинення таких прав та зобов'язань у системі клірингового обліку;

- 6) порядок надання особою, яка провадить клірингову діяльність, учасникам клірингу звітів за результатами клірингу;
- 7) порядок підготовки, складення та направлення особою, яка провадить клірингову діяльність, документів для проведення розрахунків;
- 8) порядок забезпечення особою, яка провадить клірингову діяльність, проведення грошових розрахунків за результатами клірингу за деривативними контрактами, правочинами щодо фінансових інструментів, валютних цінностей, товарними операціями, укладеними на організованому ринку та поза організованим ринком, якщо проводяться розрахунки за принципом «поставка проти оплати»;
- 9) опис системи клірингового обліку;
- 10) опис системи управління ризиками та гарантій особи, яка провадить клірингову діяльність;
- 11) опис системи захисту інформації;
- 12) випадки застосування процедури ліквідаційного неттінгу;
- 13) інші положення відповідно до цього Закону та інших законів.

До Реєстру професійних учасників ринків капіталу та організованих товарних ринків, розміщеного за посиланням <https://www.nssmc.gov.ua/reiestr-profesiinykhuchasnykiv-rynkv-kapitalu-ta-orhanizovanykh-tovarnykh-rynkv/>, як особу, що провадить клірингову діяльність, було включено нового професійного учасника ринків капіталу - товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім», код ЄДРПОУ 45539058 (далі – ТОВ «УКД»). Зазначена клірингова установа отримала ліцензію на здійснення професійної діяльності на ринках капіталу – клірингової діяльності з визначення зобов'язань (відповідно до постанови НКЦПФР № 34/21/1512/K01 від 04 грудня 2024 року).

Згідно з інформацією, оприлюдненою на вебсайті ТОВ «УКД» (<https://www.uaclearing.com.ua/>), ТОВ «УКД» є кліринговою установою, що буде обслуговувати саме організовані товарні ринки України. Так, 13 грудня 2024 року ТОВ «УКД» уклало договір про здійснення клірингу з товариством з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа», а 19 грудня 2024 року – договір про здійснення клірингу був укладений з товариством з обмеженою відповідальністю «Українська універсальна біржа» (далі – ТОВ «УУБ»).

Відповідно до наданої Держлісагентством інформації основною метою співпраці є забезпечення клірингу контрактів, правочинів та операцій, укладених на організованому товарному ринку, управління яким здійснюють зазначені товарні біржі.

Пунктом 11.1 Правил провадження клірингової діяльності ТОВ «УКД», затверджених рішенням Наглядової ради ТОВ «УКД» (протокол засідання № 3 від 28 листопада 2024 року) (далі – Правила), зареєстрованих постановою НКЦПФР № 34/21/1513/K01 від 04 грудня 2024 року, передбачено, що система управління ризиками та гарантій УКД – це комплекс заходів, що здійснюються УКД та спрямовані на зниження ризиків невиконання або несвоєчасного виконання допущених до клірингу зобов'язань.

Відповідно до пункту 11.6 Правил до видів зобов'язань учасника клірингу, для забезпечення яких УКД може застосовувати вимогу надання гарантійного забезпечення, належать щонайменше такі:

- зобов'язання з укладення та/або виконання контрактів / правочинів / операцій за результатами біржових торгів;
- платіжне або інше (в тому числі з постачання товару) зобов'язання учасника клірингу;
- інші зобов'язання, які виникають в учасника клірингу у зв'язку з участю або внаслідок біржових торгів, що передбачені внутрішнім документом, який регламентує порядок провадження клірингової діяльності для окремого товарного ринку (напрямку / секції) або за певним біржовим товаром (групою біржових товарів).

Згідно з пунктом 11.5 Правил перелік заходів та інструментів, направлених на зниження ризиків на організованих товарних ринках по відповідному ринку / напрямку / секції та/або за певним біржовим товаром (групою біржових товарів), визначається УКД та встановлюється

внутрішнім документом, який регламентує порядок провадження клірингової діяльності для окремого товарного ринку (напрямку / секції) або за певним біржовим товаром (групою біржових товарів).

Пунктом 11.7 Правил передбачено, що надання гарантійного забезпечення (гарантійного внеску, маржі) учасниками клірингу здійснюється шляхом перерахування грошових коштів на банківський рахунок УКД або на рахунок умовного зберігання (ескроу) учасника клірингу, або у іншому порядку, визначеному розпорядчим документом УКД, який регламентує порядок провадження клірингової діяльності для окремого товарного ринку (напрямку / секції) або за певним біржовим товаром (групою біржових товарів).

Згідно з інформацією, оприлюдненою на вебсайті ТОВ «УКД» (за посиланням <https://www.uaclearing.com.ua/>), таким розпорядчим документом для товарного ринку необробленої деревини та пиломатеріалів є Регламент провадження клірингової діяльності за напрямком (товарним ринком) «Необроблена деревина та пиломатеріали» клірингової установи ТОВ «УКД», розділ 4 якого визначає процедури управління ризиками та визначення зобов'язань, що застосовуються ТОВ «УКД», зокрема в частині розпорядження гарантійним забезпеченням учасників біржових торгів.

Отже, механізм спрямування гарантійного внеску як засобу забезпечення виконання зобов'язань за біржовим договором (договором купівлі-продажу необробленої деревини) / деривативним контрактом встановлюється розпорядчими актами клірингової установи, прийнятими на виконання вимог чинного законодавства у сфері провадження клірингової діяльності. Розпорядчі акти клірингової установи ТОВ «УКД», у тому числі Регламент провадження клірингової діяльності за напрямком (товарним ринком) «Необроблена деревина та пиломатеріали» оприлюднені на офіційному вебсайті компанії, містять рівні умови для всіх потенційних клієнтів, і кожен має можливість заздалегідь ознайомитися з правилами отримання клірингових послуг. Це створює рівні умови конкуренції між потенційними покупцями продукції, що пропонується до продажу ДП «Ліси України».

Відповідно до чинної редакції Регламенту провадження клірингової діяльності за напрямком (товарним ринком) «Необроблена деревина та пиломатеріали» клірингової установи ТОВ «УКД» гарантійний внесок як засіб забезпечення виконання зобов'язань за біржовим договором (договором купівлі-продажу необробленої деревини) / форвардом може бути перерахований продавцю / розподілений ТОВ «УКД» між відокремленими підрозділами (філіями) продавця, які будуть здійснювати постачання товару в рамках укладеного договору купівлі-продажу / повернений учаснику клірингу (учаснику торгів – покупцю) / утриманий та спрямований за рішенням Наглядової ради ТОВ «УКД» в рамках застосування заходів з управління ризиками. Відтак перерахування таких коштів продавцю є лише одним із можливих шляхів спрямування відповідного гарантійного внеску.

Також під час здійснення моніторингу ДП «Ліси України» надало інформацію щодо механізму контролю за своєчасністю та повнотою перерахування гарантійних внесків продавцю (ДП «Ліси України»), а саме, відповідно до вимог чинного законодавства України продаж деревини та забезпечення своєчасної та в повному обсязі оплати від її реалізації здійснює ДП «Ліси України» на біржах з урахуванням клірингового обслуговування на договірних засадах.

Відповідно до частини першої статті 2 Закону 3 державне регулювання та нагляд за діяльністю на ринках капіталу та організованих товарних ринках (далі – державне регулювання та нагляд) здійснюють НКЦПФР та інші державні органи в межах повноважень, визначених законом.

Крім того, відповідно до частини другої статті 63 Закону 2 порядок здійснення клірингу за договорами щодо фінансових інструментів та за деривативними контрактами, а також порядок контролю за провадженням клірингової діяльності встановлюють НКЦПФР.

Водночас Держлісагентство повідомило, що згідно з пунктом 1 розділу I Положення про провадження клірингової діяльності, затвердженого рішенням НКЦПФР від 13 січня 2022 року № 5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01 лютого 2022 року за № 114/37450 (далі – Положення № 5), це Положення встановлює порядок провадження

клірингової діяльності особами, які провадять клірингову діяльність з визначення зобов'язань, та особами, які провадять клірингову діяльність центрального контрагента, у тому числі вимоги до порядку здійснення клірингу.

Положенням № 5, зокрема, визначені вимоги до системи управління ризиками та гарантій клірингової установи, у тому числі визначено, що вона має включати в себе механізми забезпечення виконання зобов'язань, допущених до клірингу, зокрема, отримання гарантійного забезпечення.

Пункт 4 розділу V Положення № 5, зокрема, встановлює перелік активів та інструментів, що можуть бути прийняті як гарантійне забезпечення (маржа), а також визначено право клірингової установи інвестувати власні активи та активи, що зараховані / зарезервовані / заблоковані / надані для здійснення розрахунків, забезпечення розрахунків або організації проведення розрахунків за контрактами / правочинами / операціями, лише в активи та інструменти з мінімальними кредитними, ринковими ризиками й ризиками ліквідності.

Отже, як зазначило ДП «Ліси України», державне регулювання та нагляд за професійною діяльністю на ринках капіталу – кліринговою діяльністю з визначення зобов'язань, а також контроль за виконанням ліцензіатами нормативно-правових актів у сфері провадження клірингової діяльності, здійснює НКЦПФР у межах повноважень, визначених законодавством.

Механізми спрямування гарантійного внеску як засобу забезпечення виконання зобов'язань за біржовим договором (договором купівлі-продажу необробленої деревини) визначає клірингова установа відповідно до її правил, зареєстрованих НКЦПФР в установленому порядку, та інших розпорядчих документів такої клірингової установи.

ДП «Ліси України» зазначають, що наглядова рада ТОВ «УКД» на підставі результатів проведеного моніторингу виконання біржового договору (договору купівлі-продажу необробленої деревини) детально аналізує встановлені обставини та, керуючись єдиними для всіх учасників клірингу прозорими та недискреційними правилами провадження клірингової діяльності за напрямком «Необроблена деревина та пиломатеріали», визначає механізм спрямування гарантійного внеску як засобу забезпечення виконання зобов'язань за договором.

Крім того, Держлісагентство та ДП «Ліси України» повідомили про відсутність звернень або скарг щодо використання товарними біржами гарантійних внесків, отриманих від учасників аукціонів із продажу деревини, зокрема, щодо отримання доходів від їх розміщення, наприклад, на депозитних рахунках.

4. Визначення належності до державної допомоги заходів із підтримки суб'єктів господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону державна допомога суб'єктам господарювання – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

підтримка надається суб'єкту господарювання;

фінансування державної підтримки здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;

підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;

підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

Відсутність хоча б одного із зазначених вище критеріїв виключає наявність державної допомоги у значенні статті 1 Закону.

Виключно Комітет у межах повноважень щодо визначення належності до державної допомоги заходів із підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів визначає наявність умов для віднесення підтримки до державної допомоги.

4.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими. Суб'єктами господарювання визнаються також органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю в частині їх діяльності з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншої господарської діяльності.

Разом із тим у пункті 7 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги, згідно зі статтею 107(1) Договору про функціонування Європейського Союзу (2016/C 262/01) (далі – Повідомлення Комісії), зазначено, що суб'єктами господарювання є особи, які здійснюють економічну діяльність, незалежно від їхнього юридичного статусу та джерел фінансування.

Згідно з пунктом 12 Повідомлення Комісії будь-яка діяльність, що передбачає пропонування товарів і послуг на ринку, вважається економічною діяльністю.

Водночас аналіз практики Європейської комісії та Суду ЄС у сфері лісового господарства свідчить про необхідність розмежування економічної та неекономічної діяльності підприємств, що функціонують у сфері лісового господарства.

Так, у справі SA.63845 (Хорватія, компанія «Hrvatske Šume»)³ Комісія зазначила, що:

неекономічною діяльністю є виконання завдань з охорони, відновлення та сталого управління лісами в суспільних інтересах, включно із заходами з протипожежного захисту, моніторингу хвороб та шкідників, збереження біорізноманіття, відновлення лісових насаджень, а також іншими функціями з охорони довкілля та підтримки місцевих громад. Такі дії розглядаються як реалізація екологічних і соціальних функцій, що не мають характеру економічної діяльності;

економічною діяльністю визнається комерційне використання лісів та їхніх ресурсів, зокрема, вирубка і продаж деревини, реалізація недеревної продукції, надання лісових послуг чи інше використання лісових ресурсів на ринку. У випадку «Hrvatske Šume» дохід від продажу деревини становив основну частину фінансових надходжень підприємства, що підтвердило економічний характер такої діяльності.

При цьому Комісія підкреслила, що у випадку, якщо суб'єкт господарювання поєднує обидва види діяльності, він вважається підприємством, у розумінні правил державної допомоги, лише щодо тієї частини своєї діяльності, яка має економічний характер.

Отже, при визначенні належності заходів підтримки у сфері лісового господарства до державної допомоги слід враховувати, що:

фінансування заходів із відновлення та охорони лісів, які мають суспільний інтерес, не становить державної допомоги, оскільки така діяльність не є економічною;

підтримка діяльності, пов'язаної з комерційною експлуатацією лісів (вирубка, продаж деревини та іншої продукції тощо), може містити ознаки державної допомоги у розумінні статті 107(1) ДФЕС.

Отже, якщо, підприємства, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства, здійснюють економічну діяльність, такі підприємства є суб'єктами господарювання в розумінні статті 1 Закону.

³Див. рішення у справі SA.63845 (Хорватія, компанія «Hrvatske Šume») за посиланням <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025AS63845&qid=1758264139452>.

4.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави

Згідно з пунктами 47–48 Повідомлення Комісії перевагою, у розумінні статті 107 (1) Угоди про асоціацію, є будь-яка економічна вигода, яку підприємство не могло б отримати в нормальних ринкових умовах без втручання держави. Якщо державні органи або інші публічні утворення надають такі переваги, ці заходи вважаються здійсненими за рахунок державних ресурсів, незалежно від автономії відповідних органів. Публічні ресурси включають як державні, так і місцеві (регіональні) ресурси, незалежно від форми організації чи управління заходами допомоги.

Відповідно до пунктів 51–52 Повідомлення Комісії передача державних ресурсів може здійснюватися в різних формах, а саме: у формі прямих грантів, позик, гарантій, прямих інвестицій у капітал компаній і пілг у натурі. Відмова від надходжень, які могла б отримати держава, вважається передачею державних ресурсів. Також передачею державних ресурсів вважається надання державними органами товарів чи послуг за цінами, нижчими за ринкові, або інвестиції без мети отримання прибутку, як це робив би приватний інвестор.

В українському законодавстві визначення місцевих ресурсів наведено в пункті 4 частини першої статті 1 Закону. До таких ресурсів належать рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 1 Закону ресурси держави – рухоме й нерухоме майно, кошти державного бюджету, інші кошти, що є об'єктом права державної власності, земля та інші природні ресурси, що є об'єктами права власності Українського народу, бюджети фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, щодо яких здійснюється державний нагляд або якими управляють чи розпоряджаються органи влади.

Згідно із частиною першою статті 4 Закону державна допомога полягає в передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах доходів відповідних бюджетів. Частина перша статті 4 Закону містить невичерпний перелік форм, у яких може реалізовуватися державна допомога.

Отже, підтримка суб'єктів господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства, може надаватися за рахунок ресурсів держави та/або місцевих ресурсів.

4.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

Згідно з пунктом 66 Повідомлення Комісії перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави.

Відповідно до пункту 67 Повідомлення Комісії наявність переваги має місце в разі покращення фінансового стану суб'єкта господарювання в результаті втручання держави на умовах, що відрізняються від нормальних ринкових умов. Для цілей оцінки фінансовий стан суб'єкта господарювання після реалізації заходу слід порівняти з його фінансовим станом за відсутності заходу.

Згідно з пунктом 68 Повідомлення Комісії точна форма заходу також не має значення для встановлення того, чи він надає перевагу суб'єкту господарювання. Для поняття державної допомоги важливе не тільки надання позитивних економічних переваг; звільнення від економічного тягаря також може вважатися перевагою.

Отже, якщо державна підтримка для суб'єктів господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства, надає економічну вигоду, яка була б їм недоступною за звичайних ринкових умов, така підтримка може створювати переваги для виробництва окремих видів товарів та впровадження окремих видів господарської діяльності.

4.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

Згідно з пунктом 187 Повідомлення Комісії заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або становлять загрозу для неї, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача у порівнянні з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами. На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107(1) Договору, існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.

Спотворення конкуренції може мати місце навіть у випадках, коли вплив на ринок є незначним. Відповідно до пункту 189 Повідомлення Комісії достатньо того, щоб допомога створювала загрозу спотворення конкуренції, тобто потенційно могла змінити умови конкуренції на ринку. Це включає як безпосереднє підвищення конкурентоспроможності отримувача допомоги, так і надання йому можливості уникати витрат або зобов'язань, яких би за звичайних умов ринку він повинен був би зазнати.

Отже, підтримка суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері лісового господарства, може спотворювати або загрожувати спотворенням економічної конкуренції внаслідок отримання переваг через покращення їхньої конкурентної позиції або можливості уникнення витрат, яких вони б зазнали за звичайних ринкових умов.

Враховуючи викладене, якщо підтримка, яка надається суб'єкту господарювання, здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності, спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, така підтримка може містити ознаки державної допомоги відповідно до Закону.

Для ґрунтовного аналізу заходів із підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, зокрема на предмет встановлення їх належності до державної допомоги, надавачі державної допомоги відповідно до статті 9 Закону подають повідомлення про нову державну допомогу з пропозиціями щодо підготовки проєктів законів, інших нормативно-правових та розпорядчих актів, спрямованих на підтримку суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, внесення змін до умов чинної державної допомоги за формою та змістом згідно з Порядком подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженим розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2016 року № 2-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631 (зі змінами).

5. Умови, за наявності яких державна підтримка суб'єктів господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства, є допустимою державною допомогою

Якщо дотримані чотири кумулятивні умови визначення терміна «державна допомога», згідно з пунктом 1 частини першої статті 1 Закону, Комітет проводить оцінку допустимості такої державної допомоги.

Згідно зі статтею 262(1) Угоди про асоціацію будь-яка допомога, надана Україною або країнами-членами Європейського Союзу з використанням державних ресурсів, що спотворює або загрожує спотворити конкуренцію шляхом надання переваг окремим підприємствам або виробництву окремих товарів, є несумісною з належним функціонуванням цієї Угоди в тій мірі, в якій вона може впливати на торгівлю між Сторонами.

Частинами другою та третьою статті 262 Угоди про асоціацію визначено, яка допомога вважатиметься сумісною з належним функціонуванням Угоди та яка допомога може вважатися сумісною з належним виконанням цієї Угоди.

Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263(3) або 263(4) Угоди про асоціацію з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.

Положення статті 262 Угоди про асоціацію відображають аналогічні положення статті 107 ДФЕС.

Стаття 107(1) передбачає, що якщо в Договорах не обумовлено інакше, допомога, яку в будь-якій формі надає держава-член або яку надано за рахунок державних ресурсів, що спотворює або загрожує спотворити конкуренцію, надаючи переваги певним суб'єктам господарювання або виробництву певних товарів, є несумісною з внутрішнім ринком тією мірою, якою вона впливає на торгівлю між державами-членами.

Відповідно до пункту (b) статті 107(2) ДФЕС сумісною з внутрішнім ринком є державна допомога для ліквідації наслідків стихійного лиха або надзвичайних ситуацій.

Згідно з пунктом (c) статті 107(3) ДФЕС сумісною з внутрішнім ринком можна вважати допомогу, що сприяє розвитку певних видів економічної діяльності або певних сфер економіки, якщо така допомога не впливає негативно на умови торгівлі такою мірою, що це суперечить спільному інтересові.

Варто зазначити, що лісове господарство, на відміну від сільського, не підпадає під дію додатка I до Договору про функціонування Європейського Союзу, що було підтверджено в рішенні у справі *Atzeni*⁴. Це означає, що відступ, передбачений статтею 42 ДФЕС для сільськогосподарського сектору, не застосовується до лісового.

Отже, у разі надання державної допомоги суб'єктам господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства, надавачі державної допомоги зобов'язані дотримуватися статей 107 і 108 ДФЕС.

Умови допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства, передбачені, зокрема, такими актами:

Регламентом Комісії (ЄС) 2022/2472 від 14 грудня 2022 року про оголошення певних категорій допомоги в сільськогосподарському та лісовому секторах і в сільській місцевості сумісними з внутрішнім ринком відповідно до статей 107 та 108 Договору про функціонування Європейського Союзу⁵ (далі – Регламент Комісії (ЄС) 2022/2472);

Керівними принципами державної допомоги в сільськогосподарському та лісовому секторах і сільській місцевості (2022/С 485/01)⁶ (далі – Керівні принципи (2022/С 485/01)).

5.1. Умови допустимості державної допомоги, передбачені Регламентом Комісії (ЄС) 2022/2472

Відповідно до пункту 1 статті 1 розділу I Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472 цей Регламент поширюється, зокрема, на такі категорії державної допомоги:

допомога на інвестиції, спрямовані на збереження культурної та природної спадщини, розташованої, зокрема, в лісах;

⁴Див. рішення у справі Джузеппе Ацені та інші (C-346/03), Марко Скалас і Ренато Лілліу (C-529/03) проти регіону автономії della Sardegna (ECLI:EU:C:2006:130), у пункті 43 рішення йдеться про таке: «Перш за все, допомога лісовим господарствам спрямована на сектор, сектор лісового господарства, який не включено до переліку сільськогосподарської продукції в Додатку II до Договору, і тому не стосується сільськогосподарської продукції в значенні статті 38 [наразі стаття 42 ДФЕС] Відповідно, допомога лісовим господарствам не є частиною конкретної схеми і, отже, повністю підпадає під дію положень статей 92 і 93 Договору [наразі це статті 107 і 108 ДФЕС]».

⁵Регламент Комісії (ЄС) 2022/2472 від 14 грудня 2022 року про оголошення певних категорій допомоги в сільськогосподарському та лісовому секторах і в сільській місцевості сумісними з внутрішнім ринком відповідно до статей 107 та 108 Договору про функціонування Європейського Союзу (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02022R2472-20231213&qid=1757590722013>).

⁶Керівні принципи державної допомоги у сільськогосподарському та лісовому секторах і сільській місцевості (2022/С 485/01) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02022XC1221%2801%29-20240305&qid=1757590926084>).

допомога на проведення досліджень, розробок та інновацій, зокрема, у лісовому господарстві;

допомога на розвиток та підтримку лісового господарства.

Розділ I Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472 містить загальні умови допустимості державної допомоги, до яких, зокрема, належать:

порогові значення: відповідно до пункту 1 статті 1 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472 цей Регламент не застосовується до будь-якої індивідуальної допомоги, валовий грантовий еквівалент якої перевищує порогові значення;

прозорість державної допомоги: стаття 5 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472 передбачає, що цей Регламент застосовується лише до прозорої допомоги. Допомога вважається прозорою, якщо можливо точно розрахувати валовий грантовий еквівалент ex ante без необхідності проведення оцінки ризиків. До прозорої допомоги належать, зокрема, гранти, субсидії, позики, гарантії, податкові пільги (частина третя статті 5 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472), але не вважається прозорою допомогою допомога, що полягає у вливанні капіталу, та допомога, що полягає в заходах ризикового фінансування (частина четверта статті 5 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

стимулюючий ефект: згідно зі статтею 6 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472 цей Регламент застосовується лише до допомоги, яка має стимулюючий ефект. Основний принцип стимулюючого ефекту полягає в тому, що державна допомога повинна спонукати отримувача державної допомоги змінити свою поведінку. Це означає, що без цієї допомоги підприємство не здійснило б інвестицію, не розширило б свою діяльність або не реалізувало б проєкт у тій самій мірі, що й з державною допомогою;

інтенсивність державної допомоги (максимальний розмір державної допомоги) та допустимі витрати: відповідно до статті 7 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472, зокрема, для розрахунку інтенсивності допомоги та допустимих витрат усі використані цифри беруться до будь-якого вирахування податку чи іншого збору. Допустимі витрати підтверджуються документальними доказами, які мають бути чіткими, конкретними та актуальними;

кумуляція: стаття 8 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472, присвячена кумуляції, встановлює умови, за якими різні види державної допомоги можуть бути об'єднані для фінансування одного й того ж проєкту;

публікація інформації: згідно зі статтею 9 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472 надавачі державної допомоги зобов'язані забезпечити доступність інформації про надану державну допомогу на публічному вебсайті.

Розділ II Регламенту (ЄС) 2022/2472 встановлює процедурні вимоги, такі як обов'язок надавачів державної допомоги подавати щорічні звіти та публікувати інформацію про надану допомогу, що забезпечує прозорість і підзвітність.

Розділ III Регламенту (ЄС) 2022/2472 детально перелічує конкретні категорії державної допомоги, що вважаються сумісними з внутрішнім ринком згідно зі статтею 107 ДФЄС.

Цей розділ класифікує допомогу за різними видами, кожен з яких має власні специфічні умови та обмеження щодо інтенсивності й допустимих витрат. Оцінка такої допомоги залежить від її мети, особливостей спрямування та відповідної категорії.

Стаття 36 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472 визначає умови надання державної допомоги на інвестиції, спрямовані на збереження культурної та природної спадщини, розташованої на сільськогосподарських угіддях або в лісах.

Стаття 38 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472 встановлює умови, за яких державна допомога на проведення досліджень, розробок та інновацій, зокрема, у лісовому господарстві може визнаватися допустимою, а також встановлює перелік допустимих витрат, що можуть покриватися такою допомогою.

Підрозділ 6 розділу III Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472 встановлює умови надання та перелік допустимих витрат для державної допомоги на розвиток та підтримку лісового господарства, що надається за такими підкатегоріями:

державна допомога на заліснення та створення лісових масивів (стаття 41 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

державна допомога для агролісівницьких систем (стаття 42 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

державна допомога на запобігання та відновлення лісів (стаття 43 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

державна допомога на інвестиції, що покращують стійкість та екологічну цінність лісових екосистем (стаття 44 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

державна допомога для вирішення проблем, пов'язаних з певними обов'язковими вимогами, у зв'язку з певними регіонами (стаття 45 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

державна допомога на лісоекологічні та кліматичні послуги та збереження лісів (стаття 46 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

державна допомога на обмін знаннями та інформаційні заходи в лісовому секторі (стаття 47 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

державна допомога на консультаційні послуги в лісовому секторі (стаття 48 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

державна допомога на інвестиції в інфраструктуру, пов'язану з розвитком, модернізацією або адаптацією лісового сектору (стаття 49 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

державна допомога на інвестиції в лісогосподарські технології та переробку, забезпечення ресурсами та маркетинг лісогосподарської продукції (стаття 50 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

державна допомога на збереження генетичних ресурсів у лісовому господарстві (стаття 51 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

державна допомога на стартап для груп та організацій виробників у лісовому секторі (стаття 52 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

державна допомога на консолідацію лісових земель (стаття 53 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472);

державна допомога для співпраці в лісовому секторі (стаття 54 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472).

Якщо загальний обсяг державної допомоги перевищує порогові значення, встановлені статтею 4 Регламенту Комісії (ЄС) 2022/2472, така державна допомога має відповідати умовам, встановленим Керівними принципами (2022/С 485/01), про які детальніше зазначено в розділі 5.2 цих роз'яснень.

5.2. Умови допустимості державної допомоги, передбачені Керівними принципами (2022/С 485/01)

Розділ 1 частини I Керівних принципів (2022/С 485/01) встановлює, що відповідно до пункту (b) статті 107(2) ДФЄС державна допомога для відшкодування шкоди, завданої стихійними лихами або винятковими подіями, зокрема, у лісовому секторі, є сумісною з внутрішнім ринком.

Відповідно до пункту (c) статті 107(3) ДФЄС Комісія ЄС може вважати державну допомогу, спрямовану на сприяння економічному розвитку, зокрема, лісового сектору, сумісною з внутрішнім ринком за умови, що вона не впливає негативно на умови торгівлі в тій мірі, що суперечить спільним інтересам.

Розділ 2 частини 1 Керівних принципів (2022/С 485/01) передбачає, що сфера застосування цих принципів є досить широкою. Ці принципи застосовуються до:

державної допомоги, що надається як схема (програма державної допомоги), так і індивідуальна державна допомога;

державної допомоги, що надається в галузі лісового господарства;

державної допомоги, що надається малим і середнім підприємствам (МСП), а також, в основному, великим підприємствам.

Розділ 3 частини I Керівних принципів (2022/С 485/01) присвячений оцінці сумісності допомоги з внутрішнім ринком ЄС на основі пункту (с) статті 107(3) ДФЄС.

Згідно з пунктом 37 розділу 3 частини першої Керівних принципів для оцінки того, чи можна вважати державну допомогу, зокрема, лісовому господарстві сумісною з внутрішнім ринком, Комісія ЄС визначатиме, чи сприяє захід державної допомоги розвитку певної економічної діяльності (*перша умова*) та чи впливає він негативно на умови торгівлі такою мірою, що це суперечить спільним інтересам (*друга умова*).

Відповідно до пункту 39 розділу 3 частини I Керівних принципів (2022/С 485/01) для проведення оцінки, зазначеної у пункті (37), Комісія ЄС враховуватиме такі аспекти:

«(а) *Перша умова: державна допомога сприяє розвитку економічної діяльності:*

(i) встановлення відповідної сфери економічної діяльності;

(ii) стимулюючий ефект: державна допомога повинна змінити поведінку відповідного(их) підприємства(в) таким чином, щоб воно(и) почало(ли) здійснювати додаткову діяльність, яку воно(и) не здійснювало(ли) б без допомоги або яку здійснювало(ли) б обмеженим чи іншим чином;

(iii) державна допомога не суперечить відповідним положенням та загальним принципам права Союзу;

(b) *Друга умова: державна допомога не впливає надмірно на умови торгівлі в тій мірі, що суперечить спільним інтересам:*

(i) захід державної допомоги має забезпечити відчутне покращення, яке не може бути досягнуте виключно ринковими механізмами, наприклад, через подолання ринкових збоїв або вирішення питань рівності та соціальної згуртованості, де це можливо;

(ii) доцільність заходу допомоги: запропонований захід державної допомоги має бути відповідним інструментом політики для сприяння розвитку економічної діяльності;

(iii) пропорційність державної допомоги (державна допомога обмежена необхідним мінімумом): розмір та інтенсивність державної допомоги повинні бути обмежені мінімумом, необхідним для стимулювання додаткових інвестицій або діяльності відповідного(их) підприємства(ів);

(iv) прозорість державної допомоги: держави-члени, Комісія ЄС, економічні оператори та громадськість повинні мати легкий доступ до всіх відповідних актів та до відповідної інформації про допомогу, надану відповідно до них;

(v) уникнення негативного впливу державної допомоги на конкуренцію та торгівлю;

(vi) зважування позитивного та негативного впливу, який державна допомога може мати на конкуренцію та торгівлю між державами-членами (тест на балансування)».

Розділ 2 частини II Керівних принципів (2022/С 485/01) детально описує категорії державної допомоги в лісовому секторі, що можуть вважатися сумісними з внутрішнім ринком відповідно до статті 107 ДФЄС.

Цей розділ поділяється на підрозділи, кожен з яких присвячений окремій категорії допомоги, деталізуючи умови її надання та перелік допустимих витрат, а саме:

2.1. Інвестиції в розвиток лісових територій та покращення життєздатності лісів:

2.1.1. Державна допомога на заліснення та створення лісових масивів.

2.1.2. Державна допомога на створення, відновлення або реконструкцію агролісових систем.

2.1.3. Державна допомога на запобігання та відновлення лісів.

Звертаємо увагу, що допомогу на запобігання та відновлення шкоди, завданої лісам внаслідок лісових пожеж, стихійних лих, несприятливих кліматичних явищ, які можна

прирівняти до стихійного лиха, інших несприятливих кліматичних явищ, шкідників рослин, зараження інвазивними чужорідними видами, катастрофічних подій, подій, пов'язаних зі зміною клімату, та інвестицій у підтримку здоров'я лісів можна розглядати як сумісну з внутрішнім ринком відповідно до пункту (b) статті 107(2) або залежно від обставин пункту (c) статті 107(3) Договору, якщо вона відповідає частині I, розділу 3 цих Керівних принципів та умовам, викладеним у цьому розділі (пункт 514 Керівних принципів (2022/С 485/01)).

2.1.4. Державна допомога на інвестиції, що покращують стійкість та екологічну цінність лісових екосистем.

2.1.5. Державна допомога на інвестиції в лісогосподарські технології та в переробку, забезпечення ресурсами та маркетинг лісової продукції.

2.1.6. Державна допомога на інвестиції в інфраструктуру, пов'язану з розвитком, модернізацією або адаптацією лісового господарства.

2.1.7. Державна допомога на інвестиції, спрямовані на збереження культурної та природної спадщини, розташованої в лісах.

2.1.8. Державна допомога на фінансові внески до фондів спільного управління ризиками у лісовому господарстві.

2.2. Державна допомога для подолання специфічних для певної місцевості недоліків, що виникають внаслідок певних обов'язкових вимог у лісових районах.

2.3. Державна допомога на лісоекологічні та кліматичні послуги та збереження лісів.

2.4. Державна допомога на обмін знаннями та інформаційні заходи у лісовому секторі.

2.5. Державна допомога на консультативні послуги в лісовому секторі.

2.6. Державна допомога для співпраці в лісовому секторі.

2.7. Державна допомога на початок діяльності для груп та організацій виробників у лісовому секторі.

2.8. Інша державна допомога лісовому сектору з екологічними, захисними та рекреаційними цілями.

2.8.1. Державна допомога на конкретні лісові дії та втручання, основною метою яких є сприяння підтримці або відновленню лісової екосистеми та біорізноманіття чи традиційного ландшафту.

2.8.2. Державна допомога на підтримку та покращення якості ґрунту та забезпечення збалансованого та здорового росту дерев у лісовому секторі.

2.8.3. Державна допомога на відновлення та підтримку природних стежок, елементів та особливостей ландшафту, а також природного середовища існування тварин у лісовому секторі.

2.8.4. Державна допомога на утримання доріг для запобігання лісовим пожежам.

2.8.5. Державна допомога на відшкодування шкоди, завданої лісам тваринами, що знаходяться під охороною.

2.9. Державна допомога в лісовому секторі, узгоджена із заходами державної допомоги сільському господарству.

2.9.1. Державна допомога на дослідження та розробки в лісовому секторі.

2.9.2. Державна допомога на консолідацію лісових земель.

Разом із тим підрозділ 2.3 розділу 2 частини 1 Керівних принципів (2022/С 485/01) встановлює, що правила щодо горизонтальної і галузевої державної допомоги застосовуються до суб'єктів господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства.

Умови надання такої допомоги повинні відповідати, залежно від визначеної категорії та цілі державної допомоги, критеріям оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, наприклад:

на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання, які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2018 року № 36;

на охорону навколишнього природного середовища, які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2021 року № 1060;

на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність, які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2018 року № 118;

на працевлаштування окремих категорій працівників та створення нових робочих місць, які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2018 року № 33, або у разі відсутності критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для окремих категорій державної допомоги на рівні національного законодавства – правилам надання державної допомоги, передбаченим відповідними актами асquis Європейського Союзу (з урахуванням положень статті 264 Угоди про асоціацію).

Враховуючи наведене, керуючись статтями 3 і 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 8 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», з урахуванням асquis Європейського Союзу, Антимонопольний комітет України надає такі

РОЗ'ЯСНЕННЯ:

1. Підтримка за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів суб'єктів господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства, не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», якщо вона надається на здійснення неекономічної діяльності.

2. Якщо підтримка надається суб'єктам господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства, за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності, спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, така підтримка може містити ознаки державної допомоги відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», потребуватиме подання повідомлення до Антимонопольного комітету України згідно зі статтею 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» і відповідно до Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2016 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631 (зі змінами)⁷.

3. Якщо Антимонопольний комітет України встановить дотримання чотирьох кумулятивних умов поняття державної допомоги згідно із Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», буде проводитися оцінка допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, які пов'язані з реалізацією діяльності у сфері лісового господарства, відповідно до затверджених Кабінетом Міністрів України критеріїв або в разі відсутності таких – згідно з відповідними актами асquis Європейського Союзу залежно від цілі надання державної допомоги.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО

⁷Відповідно до пункту 5² розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (згідно із Законом України від 15.03.2022 № 2134-IX, в редакції Закону України від 01.04.2022 № 2175-IX; доповнений Законом України від 21.05.2024 № 3720-IX, враховуючи Закон України від 08.10.2024 № 3994-IX) надавачі державної допомоги звільняються від обов'язку повідомлення про нову державну допомогу та про пропозиції щодо внесення змін до умов чинної державної допомоги, якщо така державна допомога надається під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування. Виключення, передбачені цим пунктом, не застосовуються до надання державної допомоги через Фонд розвитку підприємництва. Положення цього Закону застосовуються до такої державної допомоги в повному обсязі.